

Peaminister Andrus Ansipi sõnavõtt Eesti Reformierakonna Üldkogul Estonia kontserdisaalis

13.01.2006, Tallinnas

**Armas Eesti rahvas,
head erakonnakaaslased,**

*„Majanduskasv on lõppenud.
Müüge oma laenukorterid ja -majad, kolige üüripindadele.
Võtke kasutusele oma säästud.*

*Järgmisel neljal aastal suvist päikesereisi ei tule. Unustage kino, teater, kontserdid ja trennid.
Keskenduge leiva peale juustu-vorsti muretsemisele.*

See on nüüd käes. Rahapaberite trükikodade abil läbi viidud palgareform, sellele järgnenud hügelinflatsioon ja astmeliselt tõusva tulumaksu kehtestamine on peletanud Eestist enamiku majanduslikult mõtlevatest inimestest. Ettevõtte tulumaksu taaskehtestamine on pea kõiki rahvusvahelisi investoreid sundinud oma investeeringuid tagasi tõmbama. Eesti on muutumas mahajäetud kandiks. Pole raha toovaid investoreid, pole töökohti. Pole tööd, pole palka. Illus elu on otsas. Ring on täis.”

Kallid sõbrad,

see ei pruugi olla nali. 50 päeva pärast otsustatakse valimiskastide ääres, kas me liigume edasi Euroopa jõukamate riikide poole või jõuab mõne aasta pärast Eesti olukorrani, mida eelnevalt kirjeldasin. Kummale poole valik langeb – see on meie kõigi kätes.

Sir Winston Churchill ütles ühes oma kõnes:

“Te küsite, mis on meie eesmärk? Ma võin vastata ühe sõnaga. See on võit!”

Nii on ka meiega. Reformierakonnal on missioon, mida me peame täitma. Missioon Eesti ees.

Me oleme ainus erakond, kes on seadnud Eestile pikaajalise eesmärgi. Meil on ainsa erakonnana terviklik visioon sellest, milliseks Eesti peab arenema, milliseks meie inimeste elu muutuma. Me tahame, et iga Eesti inimese elu muutuks paremaks, jõukamaks. Me tahame, et eesti keel oleks kaitstud, et meie kultuuril oleks paremad võimalused arenemiseks. Et meie inimesed elaksid kauem, tervislikumalt ja stressivabamalt.

Liidererakonnana on meil kohustus see eesmärk teoks teha. Ja meie tahe on tugevam kui kunagi varem. Meil on tahe tõestada kõigile kõhklejatele – Eesti saab jõukaks!

Minu käest on viimase aasta jooksul küsitud mitmeid kordi, et kuidas me kavatsame seda eesmärki täpselt saavutada. Mis on need kolm esimest sammu, mida me jõukuse suurendamiseks teha plaanime?

Esiteks.

Eesti üks peamisi probleeme on, et meie inimesed teenivad liiga vähe. Ma ei hakka pikalt rääkima sellest, miks kuulub küünilise ulme valdkonda idee sellest, et riik tõstaks kõigil käsu korras palka. Kõik majandusest taipavad inimesed saavad aru, et taoline nii nimetatud palgareform viib mõne aja pärast valuutakomitee süsteemi kaotamise ja krooni devalveerimiseni.

Aga - riik saab suurendada inimeste sissetulekuid, võttes nende teenitud tulult vähem maksu.

Me vähendame tulumaksu viiendiku võrra. 22%lt 18%le.

Piltlikult öeldes – kui täna korjab riik maksu viie tööpäeva eest, siis Reformierakond tahab, et nelja aasta pärast peaksid tööinimesed maksma ühe tööpäeva võrra vähem. Ehk – sisuliselt oleksid reeded edaspidi maksuvabad.

Keskmist palka teenivale inimesele tähendab see aastas umbes 3800 kroonist lisaraha.

Sama oluline, kui tööga teenitava tulu maksustamise vähendamine, on meie ettevõtte tulumaksusüsteemi säilitamine. Eesti ettevõtte tulumaksusüsteemi kadestatakse enamikes maailma riikides. Rääkige ükskõik millisest teisest riigist pärit ettevõtluses tegutsejaga sellest, ja nad ahhetavad.

Tänu sellele, et Eestis on investeeritud ettevõtte kasum tulumaksust vabastatud, on just siin loodud tuhandeid töökohti ja investeeritud sadu miljoneid kroone. Reformierakond ei lase seda süsteemi muuta – me säilitame ettevõtte tulumaksuvabastuse.

Säästmise soodustamiseks muudab Reformierakond tulumaksuvabaks ka eraisikute väärtpaperitelt teenitava tulu, kui see investeeritakse väärtpaperitesse 90 päeva jooksul.

Teiseks.

Üheks kõige suuremaks väljakutseks saab järgmise kümne aasta kestel olema tööjõuturule sisenevate inimeste arvu langus. Aeg, mil lapsi sündis varasema 20 000 asemel napid 12 000 aastas, hakkab paratamatult avaldama mõju ka tööjõuturul. Kui juba täna napib töötajaid absoluutselt igas valdkonnas, siis aastate pärast ei muutu see olukord sugugi leebemaks.

Mis teha?

Mina ei nõustu nendega, kes leiavad, et massiline odav võõrtöäjõud aitaks Eestit edasi. Tõsi, hetkeliselt võiks see lahendada tööjõupuuduse probleemid, aga aastakümnete pärast oleksime hoopis teistsuguste ja vähemalt sama teravate muredega kimpus.

Eestis töötab praegu pea 70% tööealistest inimestest. Seda on palju, kuid mitte piisavalt palju. Näiteks Islandil on tööga hõivatud ligi 83% elanikkonnast, Taanis 76%. Selleks, et saavutada tööhõives Taani taset, peaksime me täiendavalt tooma tööjõuturule umbes 65 000 inimest. Odava tööjõu massilise sissetoomise asemel peame me hakkama kasutama praegusest palju rohkem osalist tööaega ja ka kaugtöö võimalusi. See annab võimaluse tööjõuturule kaasata vanemaelisi inimesi, noori ja ka pikaajalisi töötuid.

Majanduse arenedes ja palkade kasvades ootame Eestisse tagasi ka neid 15-20000 inimest, kes praegu töötavad väljaspool Eestit. Nende võõrsil hangitud kogemused saavad olema kõrgelt hinnatud.

Kolmandaks.

Üsna kehvad on meil lood tootlikkusega. Vaid 58,6%ga Euroopa keskmisest tootlikkusest on Eesti ees üksnes Lätist ja Leedust.

Midagi ei ole teha – me peame järjest enam õppima tegema vähesema musklijõuga rohkem tööd. Ja see tähendab ka majandusstruktuuri muutust.

Odavale tööjõule orienteeritus võib olla mõistlik lühiajaliselt. Aga pikaajaliselt – alati leidub mõni uus riik, kus tööjõud on veel odavam. Seepärast ei tohi Eesti panustada odavale tööjõule vaid teadmispõhisele majandusele. Tarkus, uuenduslikkus ja nutikus on see, mis peavad meie trumbid olema, mitte odavus. Ja selleks peavad innovatsioonile ja uurimistegevusele tehtavad kulutused jõudma 3%ni SKTst.

Aga...kõik need sammud, jõukuseni püüdlemine ei ole ju eesmärk omaette. Mille nimel see kõik?

Meil on elus palju valikud – me valime, millist eriala me õpime, millist tööd tegema hakkame, millist toitu sööme ja kuidas ennast vormis hoiame. Me valime endale sõpru ja valime selle ühe inimese, kellega oma elu jagame.

Aga on midagi, mille osas me ei saa teha valikut – kas jah või ei. See on vananemine.

Meie eakad inimesed – seeniorid ja senjoriitad, nagu üks erakonnakaaslasest veetlev proua mulle hiljuti ütles – väärivad paremat elu, paremaid võimalusi oma pensionipõlve mõnusalt veeta. Minu soov on, et Eesti eakad inimesed saaksid tunda ennast sama hästi ja lubada endale sama palju, kui Austria või Iirimaa väärikad vanaprouad ja vanahärrad. Ma tahan, et meie pensionärid saaksid endale lubada vähemalt ühe reisi soojale maale aastas. Et siis, kui neil on lõpuks palju vaba aega enda jaoks, saaksid nad endale lubada kontsertidel ja teatris käimist. Et nad saaksid lubada endale pidupäeva puhul lõunasööki mõnes peenemas söögikohas, mitte ei peaks juba kuu keskel arvestama murelikult, kas kuu lõpuni ikka tuleb ots-otsaga kokku, või mitte.

Pensionid peavad olema paremad.

Reformierakondliku majanduspoliitika püsimine Eestis on parim tagatis selleks, et pensionid kasvaksid. Me tõstame keskmise pensioni nelja aastaga vähemalt kahekordseks - 6200 kroonini. Aga meie siht on pension, mis tagaks meie pensionäridele samaväärse elu teiste Euroopa jõukamate riikide eakatega.

Eesti Põhiseadus ütleb, et meie riik on loodud selleks, et tagada eesti rahvuse säilimine läbi aegade. Nii ei saa olla tähtsamat ülesannet, kui hoolimine kõige väiksematest. Hoolimine sellest, et neil oleksid head tingimused siia ilma tulemiseks ja siin kasvamiseks, et nende vanemate jaoks oleks lastekasvatamine rõõm.

Vanemahüvitisele leidis neli aastat tagasi hulk oponente, aga praegu kinnitavad kõik – Reformierakonna loodud süsteem on pakkunud suuremat kindlustunnet tuhandetele lapsevanematele ja kes teab, kui mitu tuhat beebit on sündinud just tänu sellele suurenenud kindlustundele. Üle väga mitme aasta küündis eelmisel aastal sündinud ilmakodanike arv 15 000ni, mis tähendab, et sündide arv on jõudsalt suurenema hakanud.

Aga...

Nüüd on Eestis tekkinud uus kurioosne olukord.

Pärast vanemahüvitise maksmise perioodi lõppu avastavad vanemad ennast üsna ebamugavas situatsioonis. Ajal, mil absoluutselt igas valdkonnas napib töötajaid, ei ole noortel lapsevanematel lihtsalt võimalik tööle naasta. Sest lasteaiakoht vabaneb alles paari aasta pärast ja last hoidvaid vanavanemaid pole sugugi igal perel.

Me võiksime selles olukorras näpuga omavalitsustele näidata ja öelda, et “teie ülesanne, vaadake ise, kuidas lahendate.” Aga see ei aitaks meid sugugi probleemi lahendamisele lähemale.

Selleks, et igal lapsel oleks soovi korral lasteaiakoht, tahame me eraldada igal aastal 400 miljonit krooni uute lasteaiakohtade rajamiseks. Et lasteaed ei ole aga ainus viis laste hoidmiseks, peavad lasteaias käivate lastega võrdset pearaha saama ka lapsehoidja või eralasteaia teenust kasutavad lapsed.

Lapsed peavad hoitud olema ja vanematel peab olema võimalus tööle tagasi tulla. Riik peab seda tagama paremini kui praegu.

Jõuka riigi tunnuseks on seegi, et terveid inimesi on rohkem ja inimestel on paremad tingimused tervislike eluviiside järgmiseks. Inimesed, kes harjuvad elama tervislikult lapseas, teevad seda suure tõenäosusega ka täiskasvanuna.

Mina tahan, et ühelgi lapsel ei jääks trennis käimata selle pärast, et see pole tema vanematele rahaliselt võimalik. Ma tahan, et ükski laps ei peaks valima kaubanduskeskuses hängimist muusika- või portselanimaalimise ringis käimise asemel seetõttu, et hängimise või chillimise eest ei pea tema vanemad maksma.

Reformierakond kehtestab Eestis igale lapsele 2000-kroonise ringiraha. See tähendab et riik tasub iga kuni 19-aastase lapse ühes huviringis käimise kulud 2000 krooni ulatuses aastas. Kas selleks ringiks on maalimine või maadlemine, voolimine või vehklemine – seda otsustab laps koos oma vanemaga ise.

Head sõbrad,

Meil on tugev programm, mille kallal oleme väga pikalt ja palju tööd teinud. Erilised tänud kuuluvad Rain Rosimannusele, Arto Aasale, Kalev Kallemsale, Rein Langile ja Taavi Rõivasele. Aitäh teile kõigile, kes te seda programmi koostada aitasite.

Eelmise aasta aprillis teie ees kõneledes ütlesin, et kui sügisel on Eesti saanud presidendi, kes on võimeline maailmas Eesti huvisid jõuliselt esindama, kes kehastaks iseseisva Eesti tänast päeva, siis võime olla rahul – siis on Eesti Reformierakonna toel saanud tugeva presidendi.

Rääkisin siis, et Reformierakond võtab presidendivalimisi täie tõsidusega ja kinnitasin, et oleme hea presidendi valimise nimel erakondade piire ületavaks koostööks.

Oli väga palju neid, kes ei uskunud, et me selle ära teeme. Veel viimastel tundidel enne Toomas Hendrik Ilvese valimist presidendiks ajas kahe teatud erakonna esimehel retooriline enesekindlus üle ääre.

Tulemus, nagu me kõik teame, laseb täna aga Reformierakonnal öelda – see oli võit!

Uskuge mind, nii nagu presidendiga, nii läheb ka Riigikogu valimistega.

Eesti jaoks võib olla mitmes mõttes saatuslik, milline suund valitakse märtsis. Me peame teadvustama – on Eesti huvides, et suurem osa Keskerakonna ja Rahvaliidu paktis kirjas olevast ei saaks mitte kunagi teoks ja et poliitika, mida pärast 4. märtsi Eestis ellu viima hakatakse oleks reformierakondlikku nägu. Ja me teeme selle ära.

Head sõbrad,

Mulle meeldiks täna teiega siin diskuteerida ka teiste erakondade pikaajaliste visioonide üle, aga ma ei saa seda teha. Sest neid lihtsalt pole.

Mul on kahju, et paljudest Eesti poliitikutest on saanud - Fareed Zakaria sõnu kasutades - omamoodi seismograafid, kes vaid reageerivad avalikus arvamuses toimuvatele võngetele ja kelle suutlikkus ise pikaajalisi arengumudeleid välja pakkuda on kahanenud minimaalseks. Kui valimiste kandvaks lubaduseks saab sülearvuti kinkimine või suurlinna külastuse kinnimaksimine, siis olemegi jõudnud nii kaugele, et poliitikud ei käitu enam riigimeestena, vaid kommionudena, kes poetavad vahetult enne valimispäeva valija ukse taha lipsuga väikese pakikese lootes sel kombel ühekordse ostuga poolehoidu võita.

Aga Eesti riik? Aga meie inimeste tulevik?

Poliitiku mõttemaailm ei tohi piirduda vaid järgmiste valimistega. Eestil ei ole vaja pelgalt häälte arvuga rehkendavaid tegelasi, vaid riigimehi.

Viitasin oma kõne algul Churchillile ja teen seda veel kord. Just Churchill oli see peaminister, kellele anti kunagi soovitus, et peaminister peaks kuulama kõrv vastu maad, mis tulemas on ja oma otsused sellest tulenevalt kujundama. Churchill vastas tolele soovitajale, et rahval oleks väga raske joonduda juhtide järgi, kes ei ole mitte suunanäitajad, vaid keda tabatakse tagumine pool upakil lömitamas.

Meilgi on poliitikas järjest rohkem selliseid tegelasi, kes mõistavad küll kõrv vastu maad kuulamise kunsti, aga kellele riigi ja meie inimeste jaoks olulisi sisulisi ja elu paremaks muutvaid kavasid ja ettepanekuid pole. Kahjuks.

Kahe kuu pärast käivad Eestis aktiivsed valitsuse moodustamiseks peetavad läbirääkimised. Juba praegu tehakse panuseid, kellega moodustab Reformierakond valitsuse? Kes saavad olema meie partnerid? Keda me oma kaaslastena välistame?

Teate. Minu jaoks on oluline, et liiguksime edasi meie seatud eesmärgini. Et meie rahvas muutuks jõukamaks, tervemaks ja õnnelikumaks. Ja on vähem tähtis, kes on need, kes aitavad selle saavutamisele kaasa.

Küllap küsitakse meilt kõigilt järgmise 50 päeva jooksul – aga mis kasu minul on, kui Reformierakond valimised võidab.

Esiteks.

Kui keegi on lasknud ennast uinutada ja sattunud eksiteele arvates, et Eesti julgeolek on meil “tasuta käes” ja me ei pea selle nimel enam vähimalgi määral pingutama, siis äratage ta üles.

Vaadake ringi. Vaadake mis toimub Venemaal. See ei ole demokratiseerumine. See on endise Venemaa tagasitulek. See on haaret laiendav ja kaval Venemaa. See on aasta-aastalt tugevam Venemaa. Ja just selle pärast on Eesti julgeoleku seisukohast tähtis, et valitsuse moodustaks erakond, mis on selgelt natomeelne.

Teiseks.

Ainult turumajanduslikult edukas, tootlik ja seetõttu jõukas Eesti riik suudab teoks teha talle oma kodanike poolt pandud lootused ja unistused – hoida eesti keelt ja kultuuri, maksta Eesti inimestele väärilist palka ja pensioni, kaitsta meid ähvardavate ohtude eest.

Ehk – on terve hulk asju, mida mitte keegi peale Reformierakonna ei tee. Mitte keegi poleks vähendanud tulumaksu, kaotanud ettevõtte tulumaksu, seadnud sisse pereloomist toetavat vanemahüvitist. Reformierakond tegi. Järgmise nelja aasta jooksul vähendame me tulumaksu viiendiku võrra, vabastame eraisikute väärpaberiinvesteeringud tulumaksust, muudame vanemahüvitise süsteemi paindlikumaks ja pikendame seda 1,5 aastani, kahekordistame pensionid ja viime ellu programmi “Igale lapsele lasteaiakoht!” – neid asju ei juhtu ilma Reformierakonnata.

Kolmandaks.

Toon näite riigi kohta, mis on jõukuse edetabelis juba jäänud Eesti selja taha.

Ungaris tehti aastaid tagasi peaaegu nii, nagu Keskerakond soovib nüüd Eestis teha. Kahe aastaga tõsteti avalikus teenistuses töötajate palka 30 protsenti, märgatavalt enam, kui kasvas tootlikkus. Tagajärjed on masendavad - Ungari eelarvedefitsiit on üle kümne protsendi ja riigi võlakoozem 70 protsenti SKT-st. Erasektori palgad ei pidanud konkurentsivastu, väliskapitali sissevool riiki kahanes ning mis veelgi hullem - oma kapital hakkas riigist välja voolama.

Midagi sarnast juhtus ka Portugali avaliku sektoriga ning tulemuski on Ungariga sarnane - riigi eelarve defitsiit on üle kuue protsendi. Mõlema riigi praegused valitsused näevad hirmsat vaeva, et omaaegseid vigu parandada.

Mitte kellegi teisega, kui Reformierakonnaga ei või olla kindel, et selliseid hullusi ei lasta Eestis läbi. Kui meie juhime valitsust, siis võib rahulik olla – Eesti majandussüsteem on kindlates kätes.

Viisteist aastat tagasi oli Iiri rahvas üsna ebakindel ja murelik. Nende riik oli pikka aega võidelnud suurte võlgade ja hiiglasliku tööpuudusega, nende palgad olid kehvad ja pensionid madalad. Pea mitte keegi ei uskunud, et paariteise aasta pärast on Iiri Euroopa jõukamate riikide tipus. Aga Iirimaa juhid uskusid ja praeguseks on iirlased ühed jõukamad eurooplased.

Uskuge – nii läheb ka Eestiga.

Head erakonnakaaslased,

4. märtsi õhtul ei tähista me ainult Reformierakonna võitu. Me tähistame Eesti parema tuleviku võitu.

Sõbrad, seekord me võidame!